

DOLENJSKI LIST

VIJSKA KNJIŽNICA
JARCA
1950

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 300 din oziroma 3 smer. dolarje — TEK RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Stev. 44 (450) LETO IX
NOVO MESTO, 6. NOVEMBRA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 37 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje «Slovenski poročevalec» v Ljubljani

ČEZ DVA TEDNA...



Res, samo še 14 dni nas loči od velikega praznika, ko bo skupnosti izročeno največje delo 54.000 fantov in deklet iz vseh jugoslovanskih republik — avto cesta Ljubljana—Zagreb. Sestavljen je spored prireditelj zaključnih slavnosti; začele se bodo že 20. novembra s sprejemom, ki ga bo pripravil Centralni komitej LM Jugoslavije za predstavništvo Investicijskih grup in gradbenih podjetij, ki so skupno z mladino uresničili to veliko delo. To pa pravzaprav ne bo le poslednje srečanje, temveč prisrčen, navdušen snasvidenje za prihodnje leto, ko bo cesta BRATSTVA IN ENOTNOSTI stekla še v Srbiji in Makedoniji.

V petek, 21. novembra, bo v Novem mestu velik zabavni večer; nastopili bodo najbolj znani orkestri in pevci. Večer bodo graditelji avto ceste posvetili Novomeščanom, ki so bili teh 8 mesecev dela tako tesno povezani z največjim jugoslovanskim gradbiščem v tem letu.

V soboto, 22. novembra, bo predsednik Ljudske mladine Jugoslavije Miha Tripalo odkril na Otočcu spominsko ploščo brigadirjem, ki so zgradili letošnji odsek avto ceste, tam pa bodo postavili tudi »Brigadirja«, velik kip Lofzeta Dolinarja. Tu bodo navzoči komandanti vseh brigad, ki so letos gradile cesto. Zadnje dni pred otvoritvijo nove ceste bodo preživeli v naseljih, kjer so v preteklih mesecih gradili njene temelje, doma pa bodo

svojim brigadirjem lahko povedali, kako slavnostno je bila cesta, delo 54.000 mladincev in mladink, izročena ljudstvu. Ta dan popoldne bo v Novem mestu odprta tudi razstava o delu brigadirjev na vseh področjih. Zvečer bo v Domu JLA in v kinu Krka svečan spored za številne goste, ki so povabljeni.

23. november — dan zmagoslavja in radostnih pesmi tisočev in desetisočev, ki so cesto gradili, dan tople hvalečnosti stotisočev in milijonov, ki cesto sprejemajo v uporabo. Ob devetih dopoldne, kakor računajo prireditelji, bo prerezan trak na novi cesti. Gostje si jo bodo nato ogledali v vsej njeni dolžini, nato pa bo dopoldne na novomeškem Glavnem trgu velik miting. Udeležili se ga bodo vsi graditelji zadnje izmene, prebivalci Novega mesta in Dolenjske ter številni gostje iz vseh krajev domovine.

Velike skrbi ima te dni pripravljalni odbor, ki ga vodi sekretar okrajnega komiteja ZKS tov. Jože Borštnar, v nemu pa sodelujejo predstavniki ljudskih republik Slovenije in Hrvaške, Glavna štaba MDB, investitorjev in Novega mesta.

Veliko slavje, naš največji letošnji praznik, se približuje. Ze zdaj vabimo na njegovo prireditelje, zlasti pa na zaključni miting 23. novembra, delovne ljudi Novega mesta, njegove okolice in iz vseh naših dolenjskih in spodnjeposavskih krajev!

PRODUKTIVNOSTI NISMO DVIGNILI

Važne ugotovitve 2. skupne seje obeh zborov OLO: od izpolnitve letošnjega plana je odvisen naš start za leto 1959 — Pomanjkljivosti ne ugotavljamo na splošno, temveč samo konkretno, za vsak posamezen primer — Čemu nimamo v okraju boljše evidence o kreditih in njihovi porabi? — Se vedno prešibka povezava med podjetji in organi, ki spremljajo razvoj gospodarstva — S slabimi podjetji in s kolektivni, ki se bore s težavami, mora imeti okraj kot občina tesnejše stike — Plan za 1959 moramo pravočasno sestaviti, vendar od podjetja in občine navzgor, ne pa narobe

V četrtek, 30. oktobra je bila v Domu ljudske prosvete druga skupna seja obeh zborov OLO Novo mesto. Prisostvovali so ljudski poslanci in tovariš Viktor Avbelj, podpredsednik izvršnega sveta LRS.

Poročilo sveta za finance in družbeni plan o polletni realizaciji družbenega plana okraja je podal Tone Pirč, predsednik okrajnega sveta za finance.

Po planu bi se moral letošnji narodni dohodek dvigniti za 26%, dvignil pa se je le za 16%. Kljub pričakovanju višje proizvodnje v drugem polletju ni upati, da bo postavljeni plan dosežen. V izvozu smo tudi nazadovali. Od vseh podjetij, ki so imela v planu izvoz, je izvažal samo Novoles — pa še to podjetje ni doseglo plana izvoza. Letošnja polletna realizacija se je v primerjavi z istim obdobjem lani dvignila za 4%. Če upoštevamo, da so se v istem obdobju dvignile tudi cene in da so na zvišanje bruto produkta vplivale tudi investicije za rekonstrukcijo, ki so bile vložene v lanskem letu, lahko rečemo, da se produktivnost v tem letu ni dvignila. V letošnjem prvem polletju smo zgradili 4 nove travniške lokale, preuredili ali popravili pa smo jih 22 od skupnih 326. V gostinstvu je renoviranih 221 gostišč, rekonstruiranih pa 5. Prenehalo je obratovati 9 gostišč. Ustanovljeno je bilo 56 novih obrtnih delavnic, obrt pa jih je odjavilo 54.

Polletna proračunska potrebnja nam kaže, da je bilo od skupnih izvršenih izdatkov v višini 634.643.000 din porabljeno vseh 100% za administrativni del proračuna, to pa zato, ker predpisi ne dopuščajo financiranja negospodarskih investicij, če imajo teritorialne enote za kritje izdatkov odobren pri banki kratkoročni kredit zaradi neenakomernega dotekanja pro-

računskih dohodkov. Izvršitev skupnih proračunskih dohodkov znaša 40% predvidenega plana, s posojilom vred pa je bil plan dohodkov 30. 6. 1953 dosežen z 51%.

V primerjavi z letom 1957 napredek, za letos: pod planom!

Celotni družbeni produkt v družbenem sektorju gospodarstva je bil v prvem polletju dosežen s 46% ali za 26% višji kot v istem obdobju lanskega leta. Neto plače so dosežene v odnosu na letni plan s 44% in so za 15% višje kot v istem obdobju lanskega leta, medtem ko je število zaposlenih naraslo za 11%. Proračunski prispevek delavcev je bil dosežen v prvem polletju le s 37% in ni pričakovati, da bi bil plan do konca leta dosežen. Narodni dohodek je bil dosežen le s 43% vendar je za 16% višji kot v istem razdobju lanskega leta.

Družbeni bruto produkt v industriji je bil v prvem polletju dosežen v odnosu na letni plan s 43% in je za 20% večji od lanskega polletnega. Dvignil se je za 14%. Narodni dohodek je bil dosežen s 40% ali za 12% več kot v istem obdobju lani.

V kmetijstvu je družbeni plan, ki je predvidel za leto 1958 povečanje vrednosti proizvodnje žit v primerjavi z letom 1957 z indeksom 113, izpolnjen. Plan sedivne hmelja je bil izvršen 100%. Dosežen je bil tudi plan nabave kmetijske mehanizacije. Polletna letošnja realizacija je v primerjavi (Nadaljevanje na 2. strani)

ALI V TOVARNI — ALI DOMA

nikakor pa ne na dveh stoli: za strojem in hkrati v kmetijstvu — Na seji Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o delovni disciplini, odvisni delavcih v podjetjih, o cenah delovnih mest o tarifni politiki in še o marsičem, kar vpliva na dviganje in padanje življenjske ravni naših delovnih ljudi

22. oktobra je bila seja predsedstva Okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto. Brez večjih referatov se je razvila pomembna razprava, ki je segla v zelo široko področje. Seje sta se udeležila tudi gosta iz Ljubljane, tajnik republiškega odbora Zveze sindikatov France Borštnik in član predsedstva republiškega odbora Leopold Kreš. Oba sta pripomela, da je bila razprava široka in plodna. Člani predsedstva OSS so se pogovorili o marsičem: o obnih zbiorih, o njihovi vlogi in nalogah, ki so pred sindikalnimi podružnicami, o izkoriščanju socialnega zavarovanja po posameznikih, o odnosu gospodarske organizacije in komunice in še marsikaj.

Občni zbori sindikalnih podružnic

so v nekaterih podružnicah, predvsem manjših, zgolj formalnost in zato le površno opravljajo. Občni zbori imajo v življenju sindikatov pomembno vlogo. Po tehnični strani naj obravnavajo vprašanja v sindikatu: ne vključeni delavci in članarine. Najpomembnejša so organizacijska vprašanja, ki morajo zajeti marsikaj, kar sicer radi puščamo v nemar. Poročila naj bodo kratka in kritična obznanem. Kritična tako v ocenjevanju vloge in dela, ki ga je opravila podružnica, kot v ocenjevanju uspehov, ki jih je dosegla gospodarska organizacija, v kateri podružnica dela. Poročila naj zajamejo gospodarski in politični obseg podjetja, ocenijo naj delo organov delavskega upravljanja in njem, življenjske pogoje v katerih je delavec delal, ugotovijo naj v kakšni meri

je podjetje izpolnilo gospodarski načrt za tekoče leto; govori naj zlasti o proizvodnosti dela. Poročila se mora dotakniti vprašanja odnosov podjetja-komuna, o katerem že več let razpravljamo. Kakšna je bila povezava izvoljenega predstavnika, ki je podjetje zastopal v zboru proizvajalcev, z volivci, ki so ga izvolili? Ali smo se že premaknili s tiste točke povezave komuna-podjetje, ko nas pozna občina in takrat, ko spre-

jemamo plan in odvajamo davčate, za vse ostalo pa ima glavnina ulesaja? Pogosto je slišati vzhdihe: Saj bi sindikat še šel, ko bi bil kadri! Vse boljše poberejo organi delavskega upravljanja, za nas pa ne ostane nič. Takšno stališče je zmotno. V sindikalno delo moramo uvesti nove kadre, predvsem take, ki bodo znali kolektivno razviti, vključiti v delo vse člane sindikata in bodo tako ustvarili kolektivno delo in odgovornost.

Zato moramo izbrati nova vodstva s premislekom. Pri izbiri novih vodstev morajo imeti svoje besede tako občinski komiteji ZK kot občinski sindikalni sveti. Predvidene teritorialne spremembe naj ne zavro poteka obnih zborov tam, kjer se bo sestav občin spreminjal; to bomo lahko popravili naknadno. (Nadaljevanje na 2. strani)

V Zvezo komunistov so v tovarni Djuro Salaj sprejeli 14 novih članov

Pretekli petek popoldne je bilo v tovarni celuloze in papirja »Djuro Salaj« v Vidmu-Krškem slavnostno razpoloženje. V sindikalni dvorani so se zbrali vsi komunisti podjetja, da slavnostno sprejmejo v svoje vrste nove člane. Vse tri organizacije ZK roto-tovarne so posvetile zadnje čase vsi skrb sprejemu novih članov. Skupno s tovarniškim komitejem ZK so pregledali seznam kolektiva in ugotovili, da je v podjetju še dovolj delavcev, ki imajo pogoje za člane ZK. Trenutno so organizacije predvidele 14 novih članov, ki so jih

svečano sprejeli v svojo sredo. Sekretar tovarniškega komiteja ZK je orisal vlogo in pomen ZK ter jim v imenu tovarniškega kakor tudi občinskega komiteja čestital.

Vsi navzoči so se seznanili z zunanje-političnimi vprašanji, katero je izbrno podal zastopnik JLA iz Cerkelj. M.

Počastili smo njihov spomin

Na vseh pokopališčih, pred spomeniki in spominskih ploščami, ob spominskih znamenjih in na krajih, kjer so padali tujimiralni naš najdražji, smo v soboto in nedeljo prižigali lučke in polagali vence, šopke in pozno jesensko cvetje. Vreme je bilo pusto in turbno, a počivališča naših dragih so bila ta dan polna toplih spominov in nešteti obiskov.

Centralna proslava na pokopališču v Novem mestu je bila v soboto dopoldne; sodelovala je tudi godba garnizije JLA. V spomeniški veži na Vratih so bili venci že od 29. oktobra, ko so jih tja položili odborniki OBLO Novo mesto po slavnostni seji, ki je bila posvečena letošnjemu občinskemu prazniku.

Praznovanje Dneva republike

29. november, državni praznik FLRJ, bomo slavili letos na soboto. Ker je naslednji dan nedelja, bo dela prost dan tudi ponedeljek, 1. december.

Ludvik Kebe — predsednik OSS

Na zadnji seji okrajnega sindikalnega sveta je bil 22. oktobra izvoljen za novega predsednika OSS tovariš Ludvik Kebe, član plenuma republiškega sveta sindikatov.

Nova sodnika

Na seji obeh zborov OLO je bil 30. oktobra izvoljen za sodnika okrajnega sodišča v Vidmu-Krškem Franc Nunčič; za sodnika okrajnega sodišča v Novem mestu pa Ferdo Tomišek. Oba sta diplomirana pravnik. Izvoljenih je bilo tudi 28 sodnikov popotnikov okrajnega sodišča v Vidmu-Krškem.

VREME

ZA CAS OD 7. DO 16. XI.

Okrog 8. novembra kratkotrajne padavine, nato približno dva dni suho oz. lepo vreme. Zatem nekaj dni padavine z ohladitvijo, ki bodo pozneje prešle v sneg. Sredi novembra bo suho in mrzlo vreme.

V.M.

Krepimo družbeno upravljanje, ne pa birokracijo!

Odborniki OLO sprejeli predlog o združitvi malih občin

Ze pred sejo je bilo slišati razne komentarje za združitve in proti združitvi občin. Predlog, v katerem smo poročali 23. oktobra, je bil sledeč:

Občine Novo mesto, Sentjerne in Straža Toplice naj bi se združile v novo občino NOVO MESTO;

občine Črnomelj, Metlika in Semeč v novo občino ČRNO-MELJ;

občine Mirna, Mokronog in Trebnje v novo občino TREBNJE;

občini Kostanjevica-Podbočje in Videm-Krško pa v novo občino VIDEM-KRŠKO. Neupremenjene bi ostale dosedanje občine Brežice, Senovo, Sevnica in Žužemberk.

Utemeljitev: namesto 680 službenec, kot jih imajo občine zdaj, jih bodo imele z združitvijo le 511. S tem bi bilo v administraciji prihranjenih 40 do 50 milijonov, ki bi jih lahko porabili v druge namene. Zdjaj odpade na enega službenca občine 238 prebivalcev, po združitvi pa bi prišlo na enega službenca 307 do 318 prebivalcev. V sklade povečanih občin se bo steklo zaradi združitve več denarja in bodo tako gospodarsko bolj samostojne. Sredstva za negospodarske investicije bodo lahko bolj izkoriščena. Zdjaj se steka v občinske sklade samo po nekaj milijonov, s katerimi kupijo lahko le nekaj opreme, ne morejo pa graditi.

Razprava je bila živahna. Nekaj izjav iz njenega poteka:

OBDOBNIK IZ METLIKE: — Pri nas smo imeli več sestankov v zvezi z združitvijo. 208 volivcev se je izreklo, naj nam občina ostane. Pri nas narodni dohodek stalno raste. Število delavcev in službenecv se veča, še bolj pa se bo povečalo, ko bo začela obratovati predilnica Novoleška. Po združitvi bi moral ostati v Metliki močnejši krajevni urad. Lani smo izdali okoli 2000 davčnih potrdil (!).

SENTJERNEJSKI ODOBNIK: — Potrebno bi bilo, da tudi naša občina ostane. Sestanke v zvezi z združitvijo še nismo imeli

in tudi podrobnih podatkov, kot jih je pripravila Metlika, za to sejo nismo pripravili. Priključujemo se zahtevam Metlike.

TOVARIS KUŠLIJAN: — Ljudi na vasi motijo romanja v mesto zaradi raznih potrdil. V mestih, sedežih občin, bodo pred uradi vrste. Kmetje bodo izgubili veliko časa. Tudi avtobusne zveze so slabe.

TOVARIS ERNO ŠALI: — Za Stražo je združitve primerna. Male občine ne dobe strokovnjakov, ki bi jih po predpisih morale imeti. Če bomo odstopili z združitvijo pri drugih občinah, potem bodo tudi pri nas težave.

OBDOBNIK IZ MOKRONOGA: — Naša težnja je, da bi bila Mirenska dolina ena občina.

NEKI ODOBNIK: — Ukinitve nekaterih občin. Ljudje bodo rekli: »Kakšen si ti župan, da si nam občino zapraviš.« (Smeh v dvorani.)

PREDSEDNIK FRANC PIRKOVIČ: — Komisija je pripravila predlog o združitvi občin. O njem so in bi morali razpravljati vsi občinski ljudski odbori in organizacije. O tem so pisali tudi časopisi. Zato me čudi pismo, ki smo ga dobili od komunistov iz Metlike, v katerem niso bili seznanjeni in da zahtevajo obrazložitev. Vse organizacije in vsi ljudje bi morali biti seznanjeni s tem. Če niso, jim mi tega nismo dovolj pojasnili.

Razvoj v malih občinah ne bo mogel iti tako hitro naprej kot v velikih. Finančna sredstva malih občin niso dobro izkoriščena. Tudi strokovnega in administrativnega kadra malim občinam primanjkuje. Nekatere občine imajo precej nesposobnega kadra. Poborniki proti združitvi so v glavnem občinski aparati, toda te aparate bomo razčistili, če pride do združitve ali ne. V Metliki neki ljudje govorijo: »Nam ni za občino ampak za sodbijo,« to pa zato, ker ljudje, ki hodijo na sodnijo, pustijo pri njih denar. Ljudem lahko pojasnimo nujnost in koristnost te združitve, če hočemo

— če pa počemo, jim te stvari ne bomo pravilno razložili. Do združenja občin pa bo prišlo, če ne drugače pa z administrativnimi ukrepi.

OBDOBNIK IZ VIDMA-KRŠKEGA: — Ne smemo krepiti birokracije, ampak družbeno upravljanje. Življenje ni pestro zaradi državne uprave, ampak zaradi industrije, trgovine, gostinstva, turizma, obrti in drugih gospodarskih dejavnosti.

OBDOBNIK S SENOVEGA: — Tudi ob združitvi okrajev smo godrnjali. Ogromno denarja gre za državno upravo, ki bi ga lahko porabili za gradnjo šol in komunalnih naprav.

Predsednik okrajnega odbora SZDL JOŽE BORŠTNAR: —

Združitve občin je bila dana premalo v razpravo ljudem. Danes ima občina večja pooblastila, kot jih je imel včasih kader na občinskih je slab. Volivcem se ni znala vloga krajevnih odborov in krajevnih uradov, kjer bodo lahko dobili vsa potrebna potrdila, ne da bi hodili na občino.



Zdjaj je tudi ta slika samo še spomin, lep, topel spomin na zmagovito bitko na avto cesti. Brigadirji strežejo finišerju, velikanu, ki utrjuje in gladno novo cesto. Od starta do cilja je stekla v pičlih 8 mesecih, odkar je letos pozimi postavil maršal Tito mlademu rodu naših narodov velika natoka: ZGRADITE AVTO CETO BRATSTVA IN ENOTNOSTI! — Brigade in podjetja hite zdaj z zadnjimi zaključnimi deli, da bo nova magistrala v nedeljo, dne 23. novembra zasijala v vsej svoji črno-beli lepoti.

Produktivnosti nismo dvignili

(Prenos s 1. strani)
Z lansko dosežena 52% z obrati KGP Novo mesto na 140%. Narodni dohodek je dosežen z 41%, plače pa s 54%.

V gospodarstvu je bil dosežen bruto produkt v odnosu na letni plan s 82%, količinska proizvodnja na 85%. Narodni dohodek se giblje v okviru plana v višini 59%, v primerjavi z lanskim se je letošnja politična realizacija dvignila za 2%.

Družbeni bruto produkt gradbeništvu je v I. polletju izvršen s 40% v odnosu na letni plan. To odstopanje je nastalo zaradi znižanja plana pri SGP Pionir. Vsa gradbena podjetja poudarjajo kot glavni problem zmanjšanje produktivnosti povečanje šumarske delavnosti.

Skupna letna realizacija plana v prometu je bila dosežena v višini 87%.

Primerjamo podatke za prvi obdobje leta 1958, plan za prvo polletje 1958, mesto in realizacijo v trgovini, je plan v trgovini dosežen s 58%, v merilu celotnega sedanega obdobja pa samo s 49%. Največji izpad od plana je v obdobjih Brežice in Videm - Krško. Družbeni bruto produkt je v merilu bivšega okraja dosežen s 67%, po novem teritorialnem obsegu da samo s 49%. Družbeni proizvod za prvi obdobje je ustvarjen s 50%, v novem okraju pa s 33%.

Plan v gostinstvu je bil presežen, na kar je precej vplivala avta cesta.

V I. polletju 1958 je bil dosežen plan obrti in komunalne obrti za celoten okraj v vrednosti proizvodnje in storitev s 36%, narodni dohodek s 34% in plače s 62%. Pri kmetijskih združenjih bodo oddvojili nekmetijsko delavnost do konca leta 1958, razen pri 3 KZ, kjer sta zaposlena le po dva uslužbenca. Pri teh KZ bi bil z oddvojitvijo trgovskih poslovanj ohranjen obseg in njihov rentabilni račun.

Letošnji plan dohodkov iz gospodarstva je bil izvršen 35%. Izven gospodarstva pa 42% nadram planu.

Razprava o poročilu je bila dolga. Objavljamo nekaj glavnih navedb in ugotovitev.

Ivan Hočevar: — Poročila morajo biti hitreje predložena. Med uslužbenci, ki zbirajo podatke, mora biti večja disciplina, pa tudi obrazce morajo pripraviti uslužbenci dobro poznati. Gostinska, trgovska in obrtna zbornica morajo bolje odigrati družbeno vlogo in se tudi kadrovske izpopolniti.

Miloš Jevčič: — Podjetja so sezonskega značaja in izgotovijo največ produktov v drugem

polletju. Na natečajih so isti pogoji za obrt in industrijo. Spremeniti je treba davčno politiko v obrti.

Ivan Novšak: — Plan izvzosa se je zataknil pri »Mirni«, kjer je bila predvidena kooperacija z Madžarsko, pri Industriji Obute, kje predvidene investicije še do danes niso gotove, in v Novotoku, kjer je prišlo do nepredvidenega zastoja.

Papirnati plani nam nič ne koristijo!

Podpredsednik IS VIKTOR AVELJ: — Ugotovitev, da boste vse v redu izpeljali, kakor predvideva plan, je precej lahka. Treba pa je naloge konkretno določiti (pri katerem podjetju in kaj je treba izboljšati). Vsa vodstva naših gospodarskih panog morajo sodelovati pri premagovanju ovir za uresničitev plana. Standard se ne povečuje tako, kot je bilo predvideno, nekele se celo zmanjšuje. Tudi v Sloveniji več uvažamo, kot je bilo predvideno s planom, a manj izvažamo. Plani so bili slabo sprejeti. Okrajni plani morajo biti sestevke občinskih planov, ti pa sestevke planov podjetij.

Proizvodnost ni narasla za predvidene 4%. Glavni razlog za to postavlja sistem delitve dohodka in nagrajevanja, ki ga je treba dopolniti. Večja proizvodnost mora biti družbeno pravilno nagrajevana, za kar se pripravljajo predlogi. Novih kapacitet ne bo, zato moramo čim bolj izkoristiti obstoječe.

Za negospodarske investicije

Je bilo v novem okraju realiziranih samo 4 milijone dinarjev. Tudi v trgovini, obrti in gostinstvu ni bilo opaziti nekega večjega premika — se pravi, da je bilo v tista podjetja, ki dvizajo standard, premalo vloženega.

Zagotoviti je treba popolno disciplino na področju cen. Povšanje prejemkov ne sme biti samo kratkoročno, kar bi bilo, če bi hkrati spet narasle tudi cene. Novo mesto je po večini artiklov na tretjem mestu, kar zadeva draginjo, čeprav je vaše področje kmetijsko. To se dogaja lahko samo zaradi slabe organizacije. Zadrugne organizacije in privatnike je treba prisiliti, da se držijo določenih cen.

Funkcionalni izdatki na področju šolstva preveč padajo. Sredstva, ki ostanejo zaradi združitve občin, je treba namenjati tudi za funkcionalne izdatke.

Frane Pirkovič: — Zbor proizvajalcev pri občinah morajo intenzivneje spremljati delo gospodarskih organizacij. Tajništvo za gospodarstvo in plan naj nudi pomoč občinam in gospodarskim organizacijam, da bodo planske naloge izvršene. Odborniki okrajnega zbora proizvajalcev naj sklenejo organe upravljanja podjetij in jim s pomočjo občinskih ljudskih odborov pomagajo pri reševanju halog.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Čeprav je bil doslej napredek v razorožitvi zelo počasen in je včasih kazalo, da sta bila za en korak naprej storjena dva nazaj, vendarle drži, da se je marsikatero sporno vprašanje razčistilo in je marsikateri predsek izginil. Nezaupanje seveda še ni izginilo. To dokazuje ženevska konferenca o prenehanju poskusov z jedrskim orožjem, ki se je začela prejšnji petek. Pred to konferenco je bila poleg tudi v Ženevi konferenca vzhodnih in zahodnih znanstvenikov, ki so dosegli pomemben sporazum o sredstvih in sistemih za odkrivanje »slegilnih« poskusov in za nadzorstvo nad izvajanjem morebitnega sporazuma o prenehanju poskusov.

Teško si je zamisliti sedanjo ženevsko konferenco brez konference znanstvenikov, ki so državnikom in politikom dali v roke znanstvene metode za odkrivanje poskusov, s tem pa tudi odvzeli odgovornost veselim pravico do izgovorov, češ nasprotniku ne morem zaupati, ker me lahko prevari. Možnost sporazuma se je torej zdaj osredotočila na dveh stališih: Zahod se poteguje za postopno prenehanje poskusov — v enoletnih presledkih — da bi po vsakem letu ugotovili, ali je nadzorstveni sistem dobro deloval. Ko bi se Zahod prepričal, da nadzorstveni sistem dobro deluje, bi bil voljan skleniti sporazum o dolgotrajnem prenehanju poskusov ali prenehanju poskusov za nedoločen čas. Zahod torej daje prednost nadzorstvu. Sovjetska zveza nasprotno predlaga sporazum o prenehanju poskusov za zmeraj. Nato pride na vrsto nadzorstvo.

Kljub slabim izkušnjam iz preteklosti

lahko vsaj upamo, da ti dve stališči nista toliko vsakdesi, da bi bil sporazum nemogoč. In res, po najnovjših poročilih je sovjetski delegat Carapkin v zasebni izjavi dejal, da je ZSSR predlagala dokončno prenehanje poskusov, da pa je voljna privoliti v vzpostavitev nadzorstvenih postaj na svojem ozemlju. Seveda bo potrebno popuščanje na obeh straneh, sicer s sporazumom ne bo nič. Prerokovalci uspeh ali neuspeh ženevski konferenci zdaj, ko se je ta komaj začela, je jalov posej. Utemeljeno pa je upanje, da bo

storjen korak naprej. Več tako in tako nihče ne pričakuje.

Prejšnji teden je dobila katoliška cerkev novega papeža v osebi beneškega patriarha Roncallija, ki si je izbral ime Janez XXIII. Baje zato, da bi pokazal, da se bo njegova politika razlikovala od politike pokojnega Pija XII. V vatikanskem glasilu »L'Osservatore Romano« je namreč zapisal, da po njegovem mnenju njegovo papeževanje ne bi smelo biti »nadaljevanje prejšnjih«. Kaj ta izjava praktično pomeni, lahko povedo samo dejanja. Za zdaj je gotovo samo to, da je Janez XXIII. kompromisni papež. Med kardinali, ki so volili novega papeža, so namreč »naprednjaki« in »nazadnjaki«, taki, ki bi delavnost cerkve radi bolj usklajili s potrebami sodobnega časa, in taki, ki se

boje vsake novotarije. Toda dejstvo, da je novi papež imenoval za državnega sekretarja monsinjorja Tardinija, dokazuje, da bo cerkvena politika sledila konservativni politični liniji. Tardini je namreč zmeraj zastopal »previdno« politično miselnost v vatikanskih zadevah. Njegovo naglo imenovanje tudi dokazuje, da namestava novi papež okrepi »italijansko zastopstvo« v cerkveni hierarhiji in da v tem pogledu ne bo tako mednarodno usmerjen, kot je bil Pij XII.

SPET ŽENEVA

Britanski feldmaršal Montgomery (El alamejski) je napisal spomine, ki so v Ameriki dvignili mnogo prahu, ker v njih precej ostro kritizira vrhovnega poveljnika zaveznikih sil v Evropi med vojno Eisenhowerja in mu med drugim očita nesposobnost. (Za neuspeh pri Arnhemu krivi samega sebe.) Resnica leži medena neke v sredi. Govoriti po več letih, kaj bi bilo, če bi bilo... je lahko zanimivo, a vendar jalov posej. Kljub jezi v Ameriki mu vendar vsi priznavajo, da ima kot pisatelj tudi čednost, kakor jo je imel Rot vojak: pove, kar misli in misli, kar pove. Sicer pa je tudi on doživel svoj kos porazov, predvsem v začetku kariere. »Moje zgodnje življenje je bilo izpolnjeno s srditimi bitkami, v katerih je neogibno zmagovala moja mati,« pravi neke v svojih spominih Montgomery El alamejski.

Ali v tovarni — ali doma

(Pranos s 1. strani)

Izostanki od dela
so v novomeškem okraju posebno vprašanje. Gospodarske organizacije plačujejo poseben 4 odst. prispevek socialnega zavarovanja zaradi večjih izpadov prihajanja na delo. V nekaj letih vsega novomeškega okraja znesla ta prispevek že 23 milijonov dinarjev na leto! To je številka, nad katero se je vredno zamisliti. Vprašanje moramo priceti odločno reševati. Občinski sindikalni svet Črnomelj je izdelal statistično analizo in ugotovil naslednje: povprečni izpad znaša 11 odst., v času sezone kmetijskih del pa poraste na 20 odst., torej je takrat za 80 odst. višji. Zakaj? Na Dolenjskem imamo zelo malo delavcev, ki so čisti proletarci; večino delavstva predstavljajo polproletarji — ljudje, ki imajo doma tudi nekaj zemlje. Ko pride sezona kmetijskih del, žetev, košnja, trgatve in podobno, se naredijo bolne. Takrat doma kosijo, žanjejo in opravljajo še druga kmetiška dela. Čisti proletarce, tisti, ki dela vestno in vztrajno iz dneva v dan, pa se mora takrat truditi do skrajnosti, da bi polproletarca nadomestil. Kljub temu se nam takšni izostanki močno poznajo, je tako pri izpolnjevanju planov kot pri narodnem dohodku.

Imamo najmodernejšo socialno zavarovanje. Posameznik ga skušajo izkoristiti, kot vidimo, Ekonomski interes nas silí, da to preprečujemo. V kmetijstvu je proizvodnja še prenikava, povzemo torej takšnim delavcem: Prav tovariš, kar ostani in delaj na kmetiji, v tovarni te ne potrebujemo! Za takšno ukrepanje pa je potrebna zakonska osnova, zato je nujno, da bi pristojni organi delavsko zakonodajo v tej smeri takoj izpremenili in izpopolnili.

Življenjska raven

delovnega človeka je važno vprašanje, o katerem pogosto ne razglabljamo najbolj prav. Dvigniti je ne bomo s tem, da dvignemo plače. Denar, potreben za to, moramo ustvariti sami, zato bomo morali v tem primeru dvigniti tudi cene tega kar proizvajamo in bomo tako segli le v svojo žep. To vprašanje moramo reševati s povečanjem proizvodnje dela, pa tudi z združevanjem sredstev v okviru občine, ki jih uporabljamo za komunalne gradnje. Poostriti moramo vprašanje komunalnega gospodarjenja in nastopati pred občinami široko zasnovanimi načrti gradnje za družbeno raven. V Sloveniji je namenjenih 10 milijard za investicije. Gospodarsveniki prejšnja na te milijarde in delajo načrte, kaj bomo z njimi zgradili. Skoraj nihče pa ne

Center, kjer so zgradili centralno menze, iz katerih razvažajo hrano v kolektive. To je donosnejše in nudi možnost toplega obroka vsem, malim in velikim.

Uporabljajmo sklade, ki jih ustvarjamo, v namene, ki bodo resnično vplivali na naš standard! Razvijajmo z njimi obrtne delavnice, saj bomo le tako pocenili obrtne storitve. Trg je danes založen še z marsikom, česar pred leti ni bilo mogoče kupiti. Zdjaj smo pred nalogo, da izdelamo široke programe za izgradnjo objektov družbenega standarda, zgraditi moramo sanitarije, obratne menze in razne druge komunalne objekte, na katerih bo delavec takoj začutil, da se mu življenjska raven dviga. To važno nalogo morajo reševati predvsem občinski sindikalni sveti in take programe pri občinah doledno zagovarjati. Opaziti je bilo, da so se te naloge vedno ustavile pri občinskih sindikalnih sveti.

Dotok nove delovne sile

je pomembno vprašanje, ki ga pre malo spremljamo. Ljudje prihajajo s podeželja v mesto, se tam zasilo zaposlijo in nato po raznih splanjah prihajajo v tovarne. Z njimi si ne pomagamo eno. To je nekvalficirana delovna sila, ki nam je v breme. Ko smo jo že sprejeli v obrat in to ugotovili, nimamo zakonske osnove, da bi takšne

Analična ocena delovnih mest in tarifna politika

Analično oceno delovnih mest opravljamo že več kot dve leti. Namen je bil, odkriti z njo notranje slabosti v podjetjih in organizacijah dela in jih nato odpraviti. Večinoma smo jo skušali uporabiti kot sredstvo v boju za dvig tarifnih postavk. Tarifni sporazumi, ki jih sestavljajo posamezne panoge našega gospodarstva, niso najboljše rešitev.

Enotnih plač za enaka delovna mesta ne bomo mogli postaviti. Ponekod so namreč resno vprašanje delovnega mesta, za katera je težko dobiti primerne fizično delovno silo, drugod spet so vzrok strokovnjaki. Zakona ponudbe in povpraševanja v takih primerih ne moremo obiti. Marsikakšno težko vprašanje v tarifni politiki pa bi lahko rešili s smotnejšo delitvijo plač iz dohodka v okviru kolektiva. Predvsem pa moramo razmisлити o nagrajevanju po enoti proizvoda. Določiti moramo vrednost dela, ki ga je delavec proizvedel v to, da je izdelal enoto proizvoda — na primer 1 stol ali 1 steklenico ali 1 m² tekstilnega blaga — in mu plačati toliko, kolikor enot je naredil. Če je naredil na primer 100 izdelkov in če mu pripada na uro 80 din, bi dobil 8000 din; če pa je obdelal 500 kosov, naj dobi 70.000 din. Odvadtvi se moramo zavistiti pri ocenjevanju, koliko je kdo zaslužil! Vedno se moramo vprašati koliko je tudi naredil. Tako bomo dali delovni polet tistem pravemu delavcu proletarcu, ki nikdar ne lenari, ampak dan za dnem vestno ustvarja in se trudi. Na ta način ga bomo najlaže in najbolje štčili. Kruh naj je tisti, ki dela; kdor pa lenari, naj gladuje. Osnova našega plačnega sistema naj bo načelo: kolikor si naredil, toliko boš dobil plačano.

Ob koncu seje so se še pomenili za volitve delegatov poročilca za obč. sind. svet in volitve delegatov za OSS. Ključne za volitve delegatov za občinske plenumne sindikalnih svetov določijo občinski sindikalni sveti sami, za občinski plenum sindikalnega sveta pa volijo na 150 članov 1 delegata. Sprejet je bil tudi sklep, da se ukine dosedanj okrajni odbor društev komunalnih delavcev pri OSS, ker zaradi prevelikega območja ni mogel delati. Omenjeni odbor bodo zamenjali občinski odbor društev komunalnih delavcev pri občinskih sindikalnih svetih.

OBVESTILA

1. septembra sta stopili v veljavo Konvenciji o socialnem zavarovanju med našo državo in Anglijo ter Bolgarijo.

Pozivamo vse osebe v okraju, ki so delale ali bile socialno zavarovane v Angliji ali Bolgariji, oz. ki jim je bila tam priznana pokojnina ali renta, da se zgledajo pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu ali njegovih podružnicah v Krškem oz. Cramotlju in tam napravijo prijavo pravice iz inozemskega socialnega zavarovanja. Teh prijavnih ni treba napraviti tistim, ki so jih že napravili v prijavnih akcijah 1945/55, niti tistim, ki so že uvažali jugoslovanskih pokojnin.

Na teh prijavah so zlasti zainteresirane osebe, ki so na delu in omenjenih državah prejele nesrečo, oz. pokliceno obolenje, zlasti silkozo.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje Novo mesto

NASOBISK

50 SLADKIH LET

Josip Vales je star 80 let in dela že 50 let v čebelarjih društvih. Letos poleti ga je čebelarstvo društvo Novo mesto imenovalo za svojega častnega predsednika in častnega člana, saj ima tovariš Vales nemajhne zasluge kot čebelarški delavec.

»Leta 1908 sem pričel s čebelarjenjem v Kanalu ob Soči. Hkrati sem postal čebelarški opazovalec. Ko se je pričela prva svetovna vojna, so Italijani že isti večer vdrli preko Sače v Kanal. Ker sem moral bežati, sem izgubil vse čebele — imel sem jih 30 panjev — in ves pribor čebelarške opazovalnice. Prišel sem znova. Po prvi svetovni vojni sem bil v Novem mestu med tistimi, ki so obnovili in oživilo organizacijo. Ustanovili smo Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani, v Novem mestu pa podružnico, ki je imela 8 družin. Počasi smo napredovali. Jaz sem imel do leta 1941 že 60 panjev čebel.

Med zadnjo svetovno vojno je spet vse propadlo. 40 panjev sem poslal na pašo v Rožni dol. Italijani mi niso hoteli izdati dovoljenja, da bi šel panje. Železničarji so mi jih nato poslali nazaj po železnici. Vlak je bil napaden in mojih 40 panjev je zgorelo. Po pretekli vojni smo ustanovili najprej Čebelarstvo združenje v Ljubljani, v Novem mestu pa podružnico, čez nekaj let pa je bila združena razpuščena in mesto nje osnovana Zveza čebelarških društev v Ljubljani. V Novem mestu smo tako dobili svoje društvo. Letos sem opravil že

vsa dela pri čebelah spomladi in poleti, jesenskih in zimskih pa več nisem zmozel. Opustiti



sem moral tudi poročevalsko službo, ki sem jo opravljal dan za dnem 50 let. Nikdar nisem šel nikamor, prav zaradi čebelarške opazovalnice. Vem, da me bodo čebelarji popreglašali, posebno zaradi odlave voska, jaz sem imel namreč potreben pribor, in zaradi satnice, ki sem jih tudi delal. Petdeset let sem krepko delal kot čebelar, letos pa sem razdelil svoje panje na dva enaka dela in dal enega hčeri, ki živi v Novem mestu, enega pa oni, ki živi v Skopju.

Tovariš Vales je obmolnil. 50 let je delal kot čebelar in kot čebelarški opazovalec. Dan za dnem je vplival na področje čebelarstva, donosu medu, porabi medu, toploti zraka in ostale za čebelarje važne podatke. Upravniško ponosi in mu žele prijetno jesen življenja.

NAČRTOVANJE

● Avtomobilni promet z Avstrijo. Ta mesec je imela jugoslovansko-avstrijska komisija za avtomobilski promet v Celovcu svoje 5. redno zasedanje, na katerem so določili proge za avtomobilni promet med obema državama za leto 1959. Avtomobilni promet med Jugoslavijo in Avstrijo vedno bolj narasča, posebno v poletnih mesecih.

● Tovarna emalirane posode v Celju presegla letni plan izvoza. Tovarna emalirane posode naj bi izvozila po letnem letu 80 ton svojih izdelkov. Do konca septembra je izvozila na tuje trge že 1206 ton izdelkov. Na to povečanje je vplival zlasti novi trg na Poljskem, kamor je tovarna izvozila radiatorje za centralno kurjavo in sanitarije za naprave. Vrednost proizvodnje v prvih devetih mesecih je dosegla 198 milijonov 836.000 deviznih din.

● Uvoz ilmon in čaja. »Slovenija sadije« bo uvozilo 330 ton ilmon kakovosti »Verdelli«. »Bosna ploča« iz Sarajeva pa 80 ton čaja z Indije.

3. novembra na novomeškem trgu

V ponedeljek 3. novembra je bil novomeški živilski trg slabo založen. Zanimivo je, da jaje ženske sploh niso prinesle napredaj, vendar je mnenje vseh gospodinj, da so zadržana jajca, ki jih prodajajo po 15 din, prav tako dobra in bodo morale kmetice slej ko prej popustiti v ceni in jih spet prodajati, če jih ne bodo hotele vseh porabiti doma.

Vse prideleke so prodajali po cenah, navedenih na ceniku: krompir po 10-12 din, čebula po 35 din, česen po 170 din, zelje od 13-15 din, solato endivijo po 35-45 din, orehe po 75-90 din kg, orehova jedra po 450 din, jabolka od 15-25 din, hruške od 25-45 din, jajca po 18-20 din, kilogram zelje po 40 din kg, kislilo repo po 30 din kg, fižol po 70 din kg.

Na sejnišču je bilo to pot precej kupecov s Hrvaškega. Od 1227 napradaj pripeljanih prašček so jih prodali 500. Zanje so zahtevali od 2400 do 24.000 din. Na sejnem so prignali tudi 245 glav goveje živine. Vole so prodajali od 75-90.000 din, krave od 30 do 90.000 din, junce in telice od 40 do 60.000 din.

● Povečana proizvodnja koles. Tovarna »Rog« bo prihodnje leto naredila 35.000 koles, kar je za 8.000 koles več kot leta 1957. Prihodnje leto bodo začeli samostojno proizvajati kolesa »Standard«, ki so jih izdelovali do sedaj v kooperaciji s tovarno »Puhci«. Menijo tudi, da bodo s prehodom na lastno proizvodnjo lahko znižali tovarniško ceno koles.

Notranjepolitični tedenski pregled

Odgovornost sindikatov

V ponedeljek je bil v Ljubljani tretji plenarni Republiškega sveta sindikatov Slovenije, na katerem so razpravljali o občnih zborskih sindikalnih organizacijah. Plenuma se je udeležil tudi sekretar Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije tovariš Miha Marinko. Govoril je o veliki odgovornosti sindikatov za uspešen družbeni razvoj.

»Mislim,« je dejal sekretar, »da je vsak sindikalni funkcionar odgovoren politični in družbeni delavci, vsaj dela na tlorišču, kjer se obravnava vsa miselnost glede našega družbenopolitičnega razvoja. Gre za to, da vidimo, kje in kakšen je v danem trenutku utruzen ukrep, ki ga je treba izvesti, ne da bi se pri tem obekali na rep nazadnjaških in uravnilovskih sil, a da se hkrati ne bi zaletavali naprej in idealizirali zrelosti naših delovnih množic.«

Delavcem je treba sprito nasprotovati čim bolj in težnja jasno povedati, kaj je možno usvariti in kaj bo koristilo napredku, nikakor pa ne smejo potrjevati stvari, ki v večje nazaj in ki jih naša družba ne more sprejeti. Zato je nujno, da se za delo sindikatov čutimo odgovorne vsi. Delo sindikatov naj pripomore k hitrejši socialistični prevzgoji delovnega človeka, kajti od tega je odvisen napredek našega družbenega sistema. Sekretar je dejal, da včasih preveč idealiziramo našo družbeno zavest. To se odraža tudi v nekaterih predpisih ali celo zakonih. Zakon o delovnih razmerjih na primer prednostavilja določeno stopnjo zavesti, da se bo proizvajalec posluževal teh predpi-

sov, ne pa da jih bo zlorabljal na škodo skupnosti.

Precejšnje težave imamo tudi s sistemom nagrajevanja. Naše potrebe so velike, toda vse zahteve bomo reševali lahko le ob nenehnem naraščanju produktivnosti dela. Povečana produktivnost je osnovno, je začetek in konec razni življenjske ravni. Gre namreč za to, da se povečanje investicij in povečanje življenjske ravni ne moreta skladati. Če ne bomo zavirali investicij in željo po povečanju tovarn, potem ne bomo mogli urediti niti sistema nagrajevanja niti problema družbenega standarda. V interesu socialističnega napredka je, da se zlasti sindikati uprejo takim težnjam po nenehnih investicijah. Nenehne investicije vplivajo namreč tudi za zaposlovanje. Ker vsepovsod grade nekaj novega, vsak gleda, kje bi dobil kakšnega delavca, zaradi česar je prosta delovna sila zelo iskana. Tako iskane delovne sile nedvomno vplivajo tudi na veliko fluktuacijo delovne sile pa tudi na to, da se marsikdo skuša med rednim delom odpočiti in si manjši zaslužek nadomestiti z večjim zaslužkom neke drugje.

Trenutno se nismo našli rešitve za smotrno uporabo delovne sile v rednem delovnem času in nismo našli sistema nagrajevanja, da bi dosegli ustrežajoč učinek. Tudi to vpliva na zaposlovanje in v tem primeru so naši predpisi pomankljivi. Večših bi bilo boljše, da bi imeli okrajni delavci brez posla in bi jim

družba morala dajati določeno podporo. Potem prav gotovo ne bi imeli tolikih fluktuacij, ki slabo vpliva na proizvodnjo. Zdjaj je namreč narobe in če od nekoga zahtevamo, naj dobro dela, le-ta zagrozi, da bo kel drugam. Sistem nagrajevanja bi moral biti prav gotovo tak, da bi omogočil delavcu čim večji zaslužek, ki bi stonel na učinku in na njegovem osebnem interesu.

Na osnovi razprave je plenum sprejel zaključke, ki naj bi bili osnova za pripravo na občne zbere. Sindikalne podružnice bi se morale posvetiti v bodoče predvsem čistim gospodarskim in političnim problemom, ki so za delavstvo najbolj pereči. Ugotoviti bi morali pomanjkljivosti in jih čimprej odpraviti. Na občnih zborskih morali razpravljati o konkretnih odnosih v kolektivih in o življenjskih ter delovnih pogojih delavcev. V mnogih kolektivih povzročajo brezdusni birokratski in nepravilni odnosi mnogo težav. Zajo bi morale vse sindikalne podružnice na občnih zborskih analizirati ta dogajanja in kolektivno. Sindikat bi moral nastopiti proti takim birokratskim pojavom. Dalje naj bi sindikati razpravljali na občnih zborskih tudi o nagrajevanju ter zaposlovanju delovne sile. Dejstvo je namreč, da mnogi kolektivni nepremišljeno zaposlujejo nove delavce. To vpliva na zmanjševanje realne plače starih delavcev. Plenum priporoča, da občni zborski v kolektivih zahtevajo od organov delavskega samoupravljanja obrazložitev, zakaj so zaposlili ponekod toliko novih delavcev in namestitev. V zaključkih predlaga plenum, naj bi se sindikalne podružnice zavzemale za to, da se večina sredstev, s katerimi razpolagajo kolektivni, uporabi za objekte družbenega standarda, to je menze, servise, stanovanja, trgovino in podobno, ne pa za nove in nove investicije v stroje in tovarniške naprave.

družba morala dajati določeno podporo. Potem prav gotovo ne bi imeli tolikih fluktuacij, ki slabo vpliva na proizvodnjo. Zdjaj je namreč narobe in če od nekoga zahtevamo, naj dobro dela, le-ta zagrozi, da bo kel drugam. Sistem nagrajevanja bi moral biti prav gotovo tak, da bi omogočil delavcu čim večji zaslužek, ki bi stonel na učinku in na njegovem osebnem interesu.

Na osnovi razprave je plenum sprejel zaključke, ki naj bi bili osnova za pripravo na občne zbere. Sindikalne podružnice bi se morale posvetiti v bodoče predvsem čistim gospodarskim in političnim problemom, ki so za delavstvo najbolj pereči. Ugotoviti bi morali pomanjkljivosti in jih čimprej odpraviti. Na občnih zborskih morali razpravljati o konkretnih odnosih v kolektivih in o življenjskih ter delovnih pogojih delavcev. V mnogih kolektivih povzročajo brezdusni birokratski in nepravilni odnosi mnogo težav. Zajo bi morale vse sindikalne podružnice na občnih zborskih analizirati ta dogajanja in kolektivno. Sindikat bi moral nastopiti proti takim birokratskim pojavom. Dalje naj bi sindikati razpravljali na občnih zborskih tudi o nagrajevanju ter zaposlovanju delovne sile. Dejstvo je namreč, da mnogi kolektivni nepremišljeno zaposlujejo nove delavce. To vpliva na zmanjševanje realne plače starih delavcev. Plenum priporoča, da občni zborski v kolektivih zahtevajo od organov delavskega samoupravljanja obrazložitev, zakaj so zaposlili ponekod toliko novih delavcev in namestitev. V zaključkih predlaga plenum, naj bi se sindikalne podružnice zavzemale za to, da se večina sredstev, s katerimi razpolagajo kolektivni, uporabi za objekte družbenega standarda, to je menze, servise, stanovanja, trgovino in podobno, ne pa za nove in nove investicije v stroje in tovarniške naprave.

Tri četr leta gospodarjenja

Realizacija dohodkov in izdatkov po okrajnem proračunu za tretje leto 1958 je na seji podal Tone Pirč, podpredsednik sveta za finance.

Proračunski dohodki so bili do konca tretjega četrtletja ustvarjeni v višini 277.609.000 din ali 70,8%. Zadovoljivo dosegajo te dohodki od prebivalstva in ostalih dohodki, medtem ko so dohodki iz gospodarstva, katere predstavlja proračunski prispevek iz osebnih dohodkov v gospodarstvu, za 21,7% pod planom.

V istem času so bili izvršeni proračunski izdatki v višini 221.292.000 din ali 55,7%. Izvršeni izdatki kažejo navidezno nizke odstotke, vendar temu ni tako. Upoštevat moramo, da so se mo-



Jesensko tložišče pred zidnico na Libni

misli na menze, na stanovanja, na javne pralnice, na trgovine in podobne gradnje družbenega standarda, ki so nujno potrebne, jih zapostavljamo zato, ker niso donosne. Vprašanje obratnih menz za topele obroke hrane smo pričeli reševati precej pogumno v večjih obratih, menšji o tem še ne morejo razpravljati. Lep primer sta nam dati občini Celje in Ljubljana-

ljudi odpustili. Zato moramo biti previdni že ko jih sprejemamo in reči enkrat dokončno: konec. Proizvodnost dela namreč ne bomo rešili z dotokom nekvalficirane delovne sile. Stanje tako le poslabš

DOLENJSKO KMETIJSTVO

Zdaj odločamo

V tem mesecu bodo člani kmetijskih zadrug volili nova zadržna vodstva — zadržne svete (ZS). Politične in zadržne organizacije so odločile, da bodo volitve za področje Bele krajine 9. novembra, za vse druge KZ pa 16. novembra. Na obnih zborih in predvolilnih sestankih je bilo veliko razprav o vlogi novih zadržnih organov in tudi o izbiri kandidatov za ZS, tako da so kandidatne liste, razen v nekaj primerih, dobro pripravljene.

Na teh sestankih so zadržna vodstva seznanila članstvo s programom in nalogami KZ v letu 1959, oziroma za dobo 2 let, kolikor bo trajala mandatna doba ZS. Iz teh programov je razvidno, da so KZ v glavnem oddale nekmetijske dejavnosti ter je njihovo delo usmerjeno predvsem na področje kmetijske proizvodnje. Razumljivo je, da bo s tem nastala v zadržnih bistvena razlika v načinu dela, saj je pri takih panogah kot so trgovina, gostinstvo in razne obrti v glavnem odločil sam upravnik, tako da UO ni prišel do izraza.

Naloga, ki čakajo KZ, niso majhne. Setev italijanskih sort pšenice, priprave za akcijo hibridne koruze, urejanje travnikov in skupnih pašnikov, pletanje telet, bekonoj in še vrsto drugih važnih nalog, ureditev trgovine in predelave kmetijskih pridelkov — vse to zahteva novega načina dela in veliko širšega sodelovanja družbenih organov in proizvajalcev. Za izvrševanje teh nalog je potreben nov način družbenega upravljanja. Predvsem je pogoj, da bodo izvoljeni v ta zadržna vodstva ljudje, ki so že do sedaj s sodelovanjem s KZ pokazali, da so za naprednejše kmetijstvo, da imajo jasno politično orieniacijo za nadaljnji razvoj našega gospodarstva in socialistične ureditve na sploh.

V dosedanjih upravnih odborih je bilo povprečna starost 45 let, kar jasno pokaže, da je bilo pre malo mladine, ki bi morala biti nosilec sodobnega gospodarjenja v našem kmetijstvu, da ne govorimo o ženah, ki so pri dosedanjih upravnih odborih malo kje prišle do veljave. Iz kandidatnih list je razvidno, da je predlaganih 16% žena in 23% mladine. Vsekakor je to še vedno premalo. Če upoštevamo, kako veliko vlogo ima žena prav na področju kmetijstva, svinjereje, mlekarstva, semenske službe, perutinarstva itd. Veliko je še žena in kmetiče mladine, ki nimajo plačanih družinskih deležev, kar jih ovira, da nimajo volilne pravice. Še je čas, da politična in zadržna vodstva take primere uredijo, seveda je pa glavna dolžnost posameznika, da za te poskrbi sam.

Vsa pričakovanja od KZ so odvisna od tega, kdo bo vodil zadrugo, kdo gospodaril z zadržno imovino, da bo vse to podrejeno skupnim interesom, ne pa posameznika. Zato izberimo za nova zadržna vodstva najboljšie izmed predlaganih kandidatov — ne zapostavljamo pa žena in mladine!

VIKTOR ZUPANČIČ

Tudi v kmetijstvu težimo, da pridelamo na enoto površine zemlje z nizkimi proizvodnimi stroški čim več pridelkov in s tem realiziramo ob prodaji čim večji dohodek.

Hmeljarstvo na Dolenjskem

V Savinjski dolini so začeli že v prejšnjem stoletju, okoli leta 1875, s prvimi pridelki hmeljarstva. Ko so kmetovalci spoznali, da je to rastlina, ki daje velik čist dohodek, se je začel hmelj širiti po vsej dolini in celo v sosednje hribovske kraje. V nekaj deset letih hmeljarjenja so se kmetije — hmeljarji gospodarsko zelo močno okrepili. Zivljenjska raven se je v Savinjski dolini s tem tako dvignila kot nikjer drugje v državi.

Tudi na Dolenjskem smo začeli že lani s prvo saditvijo hmelja s sodobno žično oporo. Začetek ni bil lahak. Težko je bilo pripraviti dolenjske kmetovalce, da je hmeljna rastlina

tista, ki mu bo pomagala do boljšega materialnega stanja. Vsak začetek je težak, vendar je mogoče z dobro mero volje marsikaj doseči. Država daje materialna sredstva za napravo hmeljišč pod zelo ugodnimi pogoji.

Na Dolenjskem smo lani, odnosno letos spomladl zasadili okrog 50 ha hmelja. Skoraj na vseh površinah je hmelj dobro uspeval in je bil povprečni pridelok od 120—230 kg na ha. Zelo težko je govoriti o kvaliteti, kajti prvotni pridelki hmelja nam še ne da že ustaljene in zanesljive kvalitete. Vendar lahko kljub temu primerjamo vse prvotne pridelke. Kvaliteta

hmelja je bila II., III. in IV. razredna, kar je brez dvoma rezultat, kako se posamezni pridelovalci v pravem času in do sedlečno pravilno izvajali vse agrotehnične ukrepe. Tako se je že prvo leto pokazalo, da so vsi očiti odveč, češ na Dolenjskem so za hmelj neprimerne podnebni pogoji. Pokazalo se je, da je v Crnomlju, kjer so klimatske razlike drugačne od Savinjske doline, bila kvaliteta hmelja boljša kot pa v okolici Novoga mesta, kjer je klimatska razlika le malenkostna v primeri s Savinjsko dolino.

O uspehu in neuspehu letošnje proizvodnje hmelja govorimo zaradi tega, da opozorimo vse proizvajalce na napake, ki so krive slabe kvalitete hmelja. V naslednjem letu se bodo hmeljišča povečala za okrog 110 ha. Prav zaradi tega moramo v bodoče še bolj paziti na vse potrebne in pravočasne agrotehnične ukrepe, saj smo se že pričeli, da le od teh zavis dober in obilen pridelok. To se pravi, vsa dela pri obnovi, kakor že v obstoječih hmeljiščih, morajo biti pravočasno in pravilno izvršena.

V teh skopih stavkih o prvih korakih hmeljarstva na Dolenjskem lahko vidimo, da se tudi na Dolenjskem hmelj lahko z uspehom goji. V nekaj letih bo pionirsko delo v obnovi hmeljarstva, ki je zaradi nezkušenosti še bolj težavno, bogato poplačano.

Ing. Jože Vengust



Hitreje, globlje in bolje, pa še ceneje nam dela traktor. Nobene zadrage si ne moremo več niti predstavljati brez sodobne strojne opreme, katere nakup omogoča država z ugodnimi krediti.

Uspeh jesenske setve

Do 15. oktobra smo uresničili 75,5% načrta jesenske setve, do 25. oktobra pa 81%. To pomeni, da smo zasejali v našem okraju 1240 hektarov površin z intenzivnimi sortami italijanskih žit. — Razen navedenih površin, ki so zasejane v pogodbenem sodelovanju kmeta proizvajalca z zadrugo, je bilo izven pogodbenega sodelovanja zasejanih z intenzivnimi italijanskimi sortami 1130 hektarov površin. Uresničitve setvene načrta bi bila lahko še boljša, če ne bi bilo ovir pri dobavi semen (zlasti za pšenico sorte avtonomka je bilo težko). Dobava gnojil od Tovarne dušika Ruše po dispoziciji Republiške poslovne zveze je bila uresničena z zamudami, zaradi česar je bila v 40% setve opuščen uporaba optimalne agrotehnike. Letošnje izkušnje nas učijo, da bomo morali pridojen leto pri uresničevanju tako obsežnega setvenega načrta v mnogih večji meri uporabljati kmetijske stroje.

Steljniki zginjajo — še več pa jih čaka

Zadržna poslovna zveza Crnomelj je pripravila letos 100 hektarov steljniki na svojem področju, največ v okolici Dragatusa in Crnomlja, za kultiviranje. Te steljnike bodo letos zrigolali ter z nadaljnimi agrotehničnimi ukrepi dosegli, da bo do sedaj neplodna zemlja postala rodna.

ZK in SZDL za volitve zadržnih svetov

Občinska politična vodstva v Zuzemberku, Mokronogu in Crnomlju so v celoti razumela pomen volitev zadržnih svetov in vzporedno s tem pomen krepije gospodarskega napredka na vasi, saj je ta naloga zelo pomembna. Občinski komiteji ZK in občinski odbori SZDL zato aktivno sodelujejo v pripravah za volitve zadržnih svetov in razpravljajo o teh vprašanjih z volivci na sestankih po vaseh.

Izreden pridelok hibridne koruze

Uspehi pridelovanja hibridne koruze so letos nadvse ugodni. Zasejanih je bilo z njo okoli 500 hektarov površin. Povprečni pridelok je okoli 51 stovov na hektar, kar je znatno nad tem, kar smo dosegli z domačimi sortami. V kolikor bi v celoti izvajali vse agrotehnične ukrepe, ki jih hibridna koruza zahteva, bi bil pridelok še večji. Prihodnje leto nameravamo zasejati s hibridno koruzo sorte wisconsin 2135 hektarov. O setvi bomo še poročali in dali kmetovalcem ustrezna strokovna navodila.

Vsi do desetih dopoldne!

Volilna komisija za volitve zadržnega sveta pri kmetijski zadrugi Bircna vas je sprejela sklep, da bodo volitve zadržnega sveta 100-odstotno zaključile do desete ure dopoldan. V ta namen so sestanki z volivci — člani zadruge — po vseh vaseh na njenem območju.

Dotok novih članov v zadruge

V pripravah na volitve zadržnih svetov se je na področju na-

O finančnem poslovanju KZ

Pri analizi finančnega poslovanja kmetijskih zadrug na področju OZZ Novo mesto za prvo polletje 1958 je ugotovljen znaten napredek zadrug tako pri povečanju blagovnega prometa, kakor tudi pri ustvarjanju čiste dohodka.

Zadržna uredba o kmetijskih zadržnih, ki predvideva, da zadruga prenehajo s poslovanjem iz nekmetijskih dejavnosti, je v prvem polletju znatno spremenila strukturo blagovnega prometa. V tem času so namreč zadruga izločile iz svojega poslovanja 39 trgovin s potrošnim blagom, 7 gostin, 5 obrtnih dejavnosti in 1 komunalno dejavnost. Z oddvojitvijo teh dejavnosti se blagovni promet ni zmanjšal, z ozirom na povečan promet odkupa in prodajo reprodukcijskega materiala za kmetijsko proizvodnjo se je še povečal. V prvem polletju 1958 je bil ustvarjen v višini 2 milijard in 287.000.000 din.

Iz polletnih zaključkov je tudi razvidno, da je razen naraščanja blagovnega prometa naraščal tudi dohodek kmetijskih zadrug. Skupni dohodek je znašal 168.113.000 din ali 7,04% od celotnega blagovnega prometa. Ta dohodek se ni pri vseh kmetijskih zadržnih enakostvarjal. Pod okrajnim povprečjem ustvarjanja dohodka so KZ Trebnje, Velika Loka, Sentlovrenc, Catež, Mirna itd. Pri navedenih zadržnih se je blagovni promet sicer znatno povečal, dohodek pa se je zmanjšal na škodo zadržnih skladov.

Sredstva, ki jih ustvarjajo KZ, kakor tudi ObLO, pa se morajo smotno izkoristiti, predvsem v kmetijske namene. Zadržnam

manjkajo kmetijski stroji, brez katerih ni mogoče organizirati sodobne kmetijske proizvodnje. Da izpopolnijo zadruge svoje mehanizacijo, bodo v kratkem prejeli 45 traktorjev s potrebnimi priključki, 12 kombajnov in več manjših strojev, ki bodo delno krili potrebo po kmetijskih strojih. Prav tako bodo zadruge tudi nosilec finansiranja individualne kmetijske proizvodnje na osnovi sodelovanja med zadrugo in proizvajalcem. Višina zadržnih skladov pa ne bo zadostovala za nabavo potrebne mehanizacije v celoti, ampak bodo skladi služili le za lastno udeležbo pri najemanju investicijskih kreditov.

Jože Sprajcar

Je to izigravanje oblasti?

Predsednik zadruge v Prekopi, ki ima bika, je prejel odločbo občine Kostanjevica — Podbočje, da bika ne sme pripuščati. O tem je obveščen tudi upravnik zadruge Cvelbar. Kljub temu so celo na seji upravnega odbora zadruge razpravljali o tem, da bi lahko ostane za pripuščanje. Ze več kot 14 dni ni bilo zadostnega dogona plemenic na plemenilo postajo, kar vzbuja sum, da predsednik zadruge bika še pripušča. Ze na prvi pogled je videti, da je posredi izigravanje odloke občine, ki nima kaj je videti, toliko avtoritete, da bi to preprečila.

Podoben primer je v Senjterneju, kjer ima enega bika Jože Gorenc iz Vrha, drugega pa ima kmet Učjak v Gornji Stari vasi. Na plemenilo postaji v Brezovici ni skoro nobenega dogona plemenic. Ker so dokazi, da sta oba omenjena rejca bikov izigravala predpise, bosta kazensko odgovarjala. V šentjernejski občini je še nekaj rejcev zakonitih bikov, ki na podoben način iz-

igravajo predpise. Zanimivo bi bilo slišati, kaj pravijo na vse to pristojni občinski organi v obeh občinah. V eni od prihodnjih števk bomo navedli podobne primere tudi s področja ObLO Trebnje.

Razpis volitev v Trebnjem

Na podlagi 1. in 2. točke Odloka o določitvi praksa za razpis prvih volitev zadržnih svetov kmetijskih zadrug (Uradni list LRS, št. 24-58) in 5. točke Navodila za volitve zadržnih svetov in upravnih odborov kmetijskih zadrug (Uradni list FLRJ, št. 23-58) upravniki odborov Kmetijske zadruge Trebnje:

razpisuje prve volitve v Zadržni svet Kmetijske zadruge Trebnje za nedeljo dne 16. novembra 1958. Volitve bodo od 7. do 13. ure na volišču, ki jih določa volilna komisija Kmetijske zadruge Trebnje.

V Trebnjem, 15. 10. 58. Predsednik upravnega odbora kmetijske zadruge: GABRIEL PAVEL, I. r.

Stroji in investicije

Pričeli smo pridelovati nove vrste krompirja, koruze, pšenice, razne vrtnine, gojiti smo pričeli tudi hmelj. Kmalu smo ugotovili, da niso dovolj le umetna gnojila, da ni dovolj že zaščitno škropivo pred različni škodljivci. Naš kmet je končno spoznal, da s konji, volmi, vprežnim plugom in brano ni mogoče več »furati« kmetijstva. Prišel se je ozirati za stroje.

Prav je tako. Ko so strokovnjaki sestavljali petletni perspektivni načrt razvoja kmetijstva, niso rekli le: toliko bomo leta 1961 proizvedli pšenice, toliko koruze in tega in onega, ampak so se tudi vprašali, kako bomo takšno proizvodnjo dosegli. Zdaj smo pa že pri jedru stvari.

Traktorji so bili še pred vojno pri nas prava redkost. Danes pa poznaj traktor že vsak naš kmet in mnogo jih je, ki jih že s pridom uporabljajo na svojih njivah. Ročne statve so se umaknile sodobnemu tkalnemu stroju. Konjska in volovska vprega se bosta morali sčasoma umakniti stroju. Zivine poznamo več vrst, ena je boljša, ena je slabša. Enako je s traktorji. Eni so prikladnejši za to področje, drugi za ono področje. V Evropi in pri nas se je doslej najbolj obnesel med srednjimi in lahkiimi traktorji Ferguson, ki ima 35 ks. Zato ga pri nas največ kupujejo in uporabljamo. Vendar sam

traktor še ni dovolj. Da boš z njim zoral njivo, raztrosil gnoj, pokosil travo, njivo pobranel, okopal pridelek in opravil še nešteta ostala dela, so potrebni priključki. Prihodnje leto bomo kupili za potrebe kmetijstva v našem okraju 54 traktorjev Ferguson s številnimi najvažnejšimi priključki kot so: plugi 12 x 2, nazobčane krožne brane, kultivatorji za globinsko kultiviranje, medvrstni kultivatorji DK 1, klinaste brane, področljaci, ki jih izdeluje Agroservis Ljutomer, prekucne prikolice, trosilnice umetnega gnojila, kosilnice, traktorске škropilnice, ki jih traktor nosi kot priključek, ter večje število raznih manjših priključkov.

Razen omenjenih Ferguson traktorjev s priključki bomo prihodnje leto kupili 50 enosnih

traktorjev ter enako število kosilnic zanje. Te traktorje bomo uporabljali tam, kjer večji traktor ni popolnoma uporaben, pa tudi v ravninah bomo z njimi dopolnjevali tista dela, ki jih dvoosni traktor ne naredi v celoti.

Letos smo kupili že 21 traktorjev, večinoma znamke Ferguson ter razne priključke, ki so najpotrebnejši. To pomeni, da načrt za mehanizacijo kmetijstva z vsa resnostjo izpolnjujemo. Koliko moramo kupiti strojev prihodnje leto smo si šlišali. Le tako bomo uspešili zadruga za uresničitev perspektivnega načrta razvoja kmetijstva. Stroji so predpogoj za uporabo optimalne agrotehnike. Brez njih je brezpomembna tako semensna služba kot tudi vsi ostali agrotehnični ukrepi.

Člani zadrug so na polletnih obnih zborih pokazali izredno zanimanje in željo po raznih kmetijskih strojih. Razumljivo je torej, da bodo zadruge stroje kupovale. Brez natečaja je bilo letos odobrenih v našem okraju 137 milijonov dinarjev za investicije v kmetijstvu. Ta znesek je bil dodeljen iz sredstev zadržnih hranilnih ustanov in splošnega investicijskega sklada. Razen za gradnjo gospodarskih objektov in nakup opreme smo od tega porabili precej za kmetijske stroje. Dosej je bilo uporabljeno že blizu 80% odobrenih sredstev, ostalo bodo zadruga uporabile do konca letošnjega leta. Sem niso všteti veliki zneski, ki so jih zadržne organizacije dobile na republiških in zveznih investicijskih natečajih.

Novi traktorji in kombajni

Petindeset kmetijskih zadrug v našem okraju ima naročene za leto dvoosne Ferguson traktorje s 35 ks. Na polletnih obnih zborih so se člani teh zadrug odločili za nakup traktorjev s priključki in za nakup 9 kombajnov. — Med naročniki kombajna je tudi kmetijska zadruga Cerklje. Ker je predpogoj za naročilo kombajna, da mora imeti zadruga že strojno obdelavo zemlje, bodo zadržniki v Cerkljah odločali še o nakupu traktorja.

Kredit za zadruge

Okraj bo najel kredit za kmetijske zadruge v višini 30 milijonov din. Ta kredit bodo zadruge porabile za nakup poljedelskih strojev in za izboljšanje mehanizacije.

Ing. RADO LINZNER:

Naši uspehi in neuspehi s hibridno koruzo

Prvo leto prizadenejšega pridelovanja hibridne koruze je za nami. Rezultati akcije, ki je zajela letos nekaj čez 400 ha, so v glavnem zelo ugodni, kljub nekaterim neuspehom, in je treba setev hibridne koruze v letu 1959 razširiti vsaj na 2000 ha.

Ob setvi smo govorili o pridelku 6000 kg zrna na hektar. Dosežen povprečen pridelok zrna pa znaša 6240 kg/ha. Pridelki se gibljejo od 4100 kg/ha do 8400 kg/ha. Najboljše pridelke so dosegli v KZ Crnomelj, KZ Velika Loka, KZ Šmarjeta, KZ Skočjan, KZ Dol Toplice. (Ile- niki, Lavriha, Medja, Debeve, Pelko), absolutno najboljši pridelok pa na kmetijski šoli Grm. Kljub neugodnemu vremenu v maju je hibridna koruza prestala preizkušnjo in dala za 40—118% večje pridelke kot domače trdinke in zobani.

Uspehi bi bili še večji, v kolikor bi se celotna agrotehnika izvedla res tako, kot je bila planirana. Vsi neuspehi pa izhajajo ravno iz tega, ker se ni izvedla agrotehnika, ki so jo predvidele KZ.

USPEH JE LAHKO POPOLN LE, CE VODI PROIZVODNJO KZ!

V večini primerov je bila priprava zemljišča pomanjkljiva. Oranje je bilo preplitko, saj je bilo za hibridno koruzo izvršena samo 8% traktorске oranje. Zemljišče tudi ni bilo nikjer do dobra skultivirano. Uporaba gnojil pa je bila skoraj v celoti prepuščena kmetovalcem, zato tudi popolnoma nestrokovna. Večina kmetovalcev gnojil sploh ni uporabljala, nekateri pa so sipali samo dušična gnojila, drugi samo fosforna ali kaljeva. Jasno je, da s tem niso bili ustvarjeni pogoji za popolno izkoriščanje proizvodnih sposobnosti hibridne koruze. Največja napaka pa je bila storjena v tem, da skoraj nikjer ni bil dosežen predpisan sklop rastlin. Za sorto wisconsin 270 je bilo predpisano, da moramo imeti okoli 60.000 rastlin na hektar, za wisconsin 355 A pa okoli 55.000 rastlin na hektar. Dejansko pa je bilo posajenih na hektar v povprečju 49.000 rastlin. Imeli smo torej za 15—20.000 premalo rastlin na hektar. Ker nam je dala hibrid-

na koruza v povprečju na 100 rastlin 126 štrokov, vsak štrok pa 14 dkg zrnja, pomeni, da smo na račun prereditve sklopa napravili na hektar 2646—3528 kg zrnja.

Vsi neuspehi so torej le posledica prvenstveno pomanjkljive obdelave, gnojenja in prereditve sklopa. V nekaterih področjih Posavja (Dobova itd.), pa o boljše sejati poznejše hibride.

V glavnem lahko zaključimo, da je hibridna koruza dala pričakovan pridelok, pokazala izredno produktivnost, odpornost na sušo, izredno odpornost na pogoje in boleznit ter tudi primerno kakovost za ljudsko prehrano.

NA SETEV HIBRIDNE KORUZE V LETU 1959 SE PRIPRAVI MO ŽE SEDAJ!

Iz navedenega je razvidno, da je setev hibridne koruze važen gospodarski ukrep. Uspeh bo pa popolen le tedaj, če bo v pridelovanju koruze prišlo do popolnega sodelovanja med zadrugo in proizvajalcem in bo v kooperacijski proizvodnji zagotovljena tudi popolna agrotehnika kot jo zahtevajo poedi-

ne sorte. Z ozirom na razpoložljiva sredstva, ki jih zadruge že imajo ali pa jih bodo še nabavile, planiramo za prihodnje leto 2000 ha setve hibridne koruze. Sejali bomo samo sorte wisconsin in sicer:

- wisconsin 240 — 200 ha;
- wisconsin 270 — 650 ha;
- wisconsin 355 A — 800 ha;
- wisconsin 464 A — 300 ha;
- wisconsin 641 A — 50 ha.

Z ozirom na kvaliteto zemljiše in možno agrotehniko ter klimatske razmere pa moramo doseči naslednje pridelke:

- P delek 4.000 kg/ha na 200 ha;
- Pridelek 6.000 kg/ha na 250 ha;
- Pridelek 7.500 kg/ha na 950 ha;
- Pridelek 9.000 kg/ha na 150 ha;
- Pridelek 10.000 kg/ha na 50 ha.

Sorto wisconsin 240, ki je najzgodnejša, bomo sejali na celotnem področju okraja po rdeči detelji, v ugodnejših področjih spodnjega Posavja pa celo po ječmenu.

Wisconsin 270, ki dozori približno v 115—120 dneh, bomo sejali v Suhi krajini, novomeški in trebanjski občini ter delno na področju občine Sevnica.

ZEMLJO DOBRO PRIPRAVI MO!

Koruzo najbolje uspeva na srednje težkih globokih zemljah.

Za pridelok zrnja

na hektar:	6.000 kg	7.500 kg	9.000 kg
hlevski gnoj	20—30.000 kg	25—30.000 kg	25—30.000 kg
hlevski gnoj	25—30.000ha	550 kg/ha	800 kg/ha
kaljeva sol	125 kg/ha	200 kg/ha	275 kg/ha

Ker se spomlad hitro segrejejo. Ker ne razvija pregloboko kolisti v zemljo. Zaradi popolne renin, zahteva globoko prerahljano zemljo v godnem stanju. Najbolje je, da za koruzo orjemo že jeseni in sicer do globine 23—35 cm, v kolikor nam svojstava tal to dopušča. Zato bomo takoj sklenili pogodbo s kmetijsko zadrugo za pridelovanje

koruze, v kateri se bo zadruga obvezala izvršiti vsaj osnovno pripravo zemlje, to je oranje, kultiviranje in gnojenje v gnojiran za Belo krajino in za Posavje. Ta sorta je nekoliko višja in bolj pozna. Dozori okoli med 20.—25. septembrom.

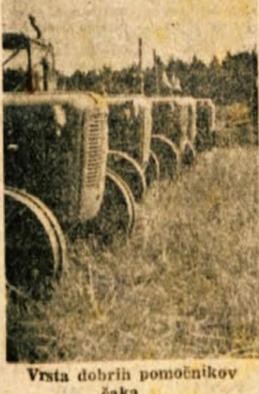
Wisconsin 464 A in wisconsin 641 A bomo sejali v najugodnejših koruznih legah spodnjega Posavja in Bele krajine. Obe sorti sta pozni, zorita med 25. septembrom in 5. oktobrom, sta visoki in zelo produktivni.

Z uvedbo teh dveh sort bodo zadovoljena tista področja, kjer se je pokazalo, da sta wisconsin 270 in 355 A prezgodnja.

Jeseni bomo podorali ves gnoj, razen tega pa še naslednje količine gnojil, dozirane na pridelok, ki ga hočemo doseči:

Gnoj in del gnojil moramo že jeseni podorati. Le na lahkih, peščenih tleh gnojimo spomlad. Jeseni bomo podorali ves gnoj, razen tega pa še naslednje količine gnojil, dozirane na pridelok, ki ga hočemo doseči:

(Se nadaljuje.)



Vrsta dobrih pomočnikov čaka...

Zapisano na trasi



Zdaj je taka fotografija res še samo prijeten, lep spomin...

on srečuje prvič. Oba imava še malo let in nemara se prav zato zdi mama, da Krka očarljivo žubori, čeprav se dobro spominjam, da je še danes popolnoma bila kalna in nepri- vlačna.

Prijateljstvo

pretrgoma stoje ravno, bi najraje viknil iz vsega grla: 'Eeeeee!'

Njegov vzklík je ostal brez odmeva. Pogoltnila ga je vlažna noč. Le za trenutek je za- trepetal v grmovju ob reki, nato je povsem utihnil.

Toda v meni odmeva ta glas tisočkrat močnejše. In ko Ognjenova roka počiva na moji rami, čutim, da imava iste misli in želje. Kakor da sva že nepopisno dolgo časa skupaj. In vendar sem Ognje- na nočjo srečal prvič! Oh bel- li, z rdečimi črtami obrobljeni trasi, ki se zgubljajo v nedogled.

Mladenič s številko 3972

»Obtoženi Malenković, bi radi še kaj povedali, preden se sodišče umakne za dokončno odločbo?»

»Ne. Ničesar več nimam po- vedati.»

Visok, krepak mladenič z bujnimi črnimi lasmi, s širo- kim tožnim obrazom je stal med dvema, ki sta bila oble- čena v modro uniformo. Vrata na hodnik, iz katerega se pri- de v prostore z železnimi kri-

ži na oknih, so se odprla in vsi trije so odšli skozi. Potem so za Acom zaklenili visoka lesena vrata, z okencem v sre- dini. Skozi to okence je dneve in dneve opazoval stražar- ja, ki je hodil pred njegovo celico...

Ko pa je za njegovim hrbotom ostalo sivo poslopje, ki ga je s svojo resno spominjala na dneve, preživete v petepa- nju, drobnih jatvinah, na vož- nje z vlaki, ki so ga brez voznega listka vozili po svojih železnih cestah, na noči v kolo- dvorskih čakalnicah in zaka- lenih podeželskih kavarnicah po Slavoniji — takrat se je nekaj v njem do kraja zrušilo. Nekaj njegov novi jaz je po- navljal z razburjenjem, ki mu je divje butalo v ošrčju: Ni- koli več, nikoli več...

Avtomobil težak 41 kg

Moskovska tovarna »Geor- gi« je začela izdelovati majhne dvosedezne potniške avtomo- bile, težke samo 41 kilogra- mov. Karoserija avtomobila je izdelana iz neizomilnega ste- kla.

Tunel nad oblaki

V Kirgistanu gradijo nu nadmorski višini, ki je enaka najvišji gori Evrope, 2,6 km dolg tunel. Tako bodo skraj- šali pot med severnim in juž- nim delom dežele za 800 km.

»Govorila sva, preden je po- novno odšel v naselje. Jezil se je na avto, ki ni in ni hotel priti. Aco pa bi bil rad čim- prej v svoji brigadi, med to- variši.

»Nekaj časa bom delal v obedinici. Veš, moram se ne- koliko paziti. Pa si slišal, da so naši dosegli nov jugoslo- vanski rekord v polaganju asfaltnega pasu? Štiri sto pet-

V Zagrebu je dobil zaposli- tev. Kot delavec. Skromno. Z iskrenim zadovoljstvom in ra- dostjo, da je ponovno sprejet v skupnost ljudi, ki si pošte- no služijo svoj kruh. Nekateri njegovih tovarišev so se bili vrnili iz brigade pa so mu navdušeno pripovedovali o trasi, o tabornem ognju, o udarništvu, o veselju, pojoči mladosti.

In odločil se je, se prijavil. V sončnem avgustovskem ju- tru ga je vlak znova popeljal, tokrat v brigado.

Delal je že od prvega dne kot eden od najboljših briga- dirjev. Po prvi dekadji je briga- da prvič postala udarna. Vsi so bili srečni, Aca še posebno. Še nikoli dotlej ni bil občutil tako iskrenega veselja... T- sti večer so ga našli pijanega z razbitimi čeljustmi in s sto sedemdeset dinarji v žepu, na- mesto treh tisočakov, ki jih je imel še popoldne...

Brigada je terjala pojasnilo in dobila ga je.

»Res je, napisal sem se... od veselja, spričo nečesa, kar se svoj živi dan nisem bil obču- til. Od sreče... saj me razume- mete, tovariši, kajne? Samo od sreče. Dokazal vam bom, da govorim resnico!»

In res jo je govoril. Po tem dnevu je spet delal kot najboljši. Nekega dne je moral zapustiti brigado, oditi v bolnišnico. Zlomljena če- ljust ni šala, zlasti ne, če jo človek zanemari. Moral je na operacijo.

Govorila sva, preden je po- novno odšel v naselje. Jezil se je na avto, ki ni in ni hotel priti. Aco pa bi bil rad čim- prej v svoji brigadi, med to- variši.

»Nekaj časa bom delal v obedinici. Veš, moram se ne- koliko paziti. Pa si slišal, da so naši dosegli nov jugoslo- vanski rekord v polaganju asfaltnega pasu? Štiri sto pet-

deset metrov, dragi moj! Sme- ali nismo, a! Strašansko me zanima, koliko udarniških značič si bo priložila naša briga- da. Jaz bom kajpak ostal do konca: zakaj si ne bi se Aca prislužil vsaj eno udar- niško. Če ne, se sploh ne bom vrnil med svoje ljudi... Bog- me, to je pa že prehudo: kaj moram res čakati vso jutro, da me bo ta prekljani avto pre- peljal tistih nekaj kilometrov? V obedinici pa že gotovo pri- pravljajo kosilo. Vrag in ta avto...»

Potem mi je še dolgo mahal iz avtomobila. In moral sem mu obljubiti, da ga bom obi- skal v naselju.



»Ko prideš v Drago, vprašaj me za Aco, saj me vsi po- znajo...»

In podzavestno sem se spomnil na prvo pomladno ze- lenje. Skušal sem si predsta- viti tistega Aco, ki je bil v pomladnem jutru prišel iz si- vega, resnega poslopja. Pa mi ni uspelo. Domislil sem se le številke: 3 9 7 2.

Zgodba o dečku s pašnika

Malega Čeda mi je bil pred- stavljen poslovođa gradbinske- ga podjetja »Beograd«.

»Tako radi ga imamo vsi, pa sami ne vemo, kako bi ga za- držali. Je premlad, da bi skle-

nili z njim kakršno koli po- godbo, pa vendar...»

»Zakaj pa ni v brigadi?»

In povedali so mi njegovo zgodbo.

Rojen je bil v okolici Zvor- nika. Ostal je že zelo zgodaj čisto sam in si kot slabotni otrok nekako začel služiti kruh. Njegovi vrstniki so ho- dili v solo, on je pa varoval živino na paši ali delal na divorščih vaških gospodarjev. Iz leta v leto. Ko pa so letos fantje v njegovi vasi začeli govoriti o delovni akciji na avto cesti, niti za hip ni pre- mišljeval. Vedel je, da po red- ni poti ne bo prišel daleč. Gos- podar bi zvedel... Zato je v zavetju tople juljske noči zgi- nil iz hleva, v katerem je spal, v temo, kakor da beži z ro- bje, na katero je bil po kri- vicji obsojen. Kam, tega še ni vedel. Vedel pa je, da neke daleč, kilometre in kilometre od njegove vasi, prav taki fantje in dekleta, kot je on, prostovoljno gradijo novo, ve- liko cesto, in da za svoje delo mimo raznih priznanj dobijo tudi novo olivnozeleno unifor- mo.

Sel je peš, spraševal za pot, ustavljal vozove in kamione. Nekega dne je tako ustavlil kamion podjetja, ki ga je od- peljal naravnost na Otočec. Poslovođa je sklenil, da ga obrzlijo. Priskrbeli so mu hrano v njihovi menzi in mu dali nekaj obleke. Vendar to še ni bila prava rešitev.

Zgodbo tega dečka prelepih modrih oči je slišal tudi ko- mandant glavnega štaba mla- dinskih brigad Mića Novković.

»Jutri pridi k nam, dečko! Postal boš pravi brigadir, z novo uniformo. Potrebujemo dobrega kurirja.»

Dečkov obraz je čudovito zasijal.

In sedaj resen in molčeč, s koraki, ki spominjajo na hojo odraslega človeka, vsak dan meri pot do pošte v sosed- njem mestu.

Da ga vidite, kako natančno zna overiti vsako priznanico. Ta deček s pašnikov...

Ivan Čehić

Poročanje pred 130 leti

12. maja 1821. leta so bili v Ljubljani podpisali dokument kongresa »Svete aliance« (zve- ze), ki sta mu ruski car Alek- sander in avstrijski cesar Franc pripisovala izreden pome- ni. Ta dva vladarja, udele- žena kongresa Alliance sta namreč sodila, da je s tem do- kumentom enkrat za vselej odstranjena nevarnost od ka- kršne koli akcije cesarja »Na- poleona, ki je živel v pre- gnanstvu na otoku sv. Helene. Cesarja pa ništa vedela, da je odlok kongresa glede Napoleo- na docela nepotreben, kajti Napoleon je umrl že 5. maja 1821, torej teden dni pred podpisom »ljubljanke deklaracije«. Novico o Napoleonovi smrti pa je Evropa zvedela šele proti koncu maja, kajti z otoka sv. Helene je potovala z ladjo do Londona 3 tedne, zatem je pa bilo treba še de- set dni, da se je razvedela po Evropi.

Strelci za občinski praznik

Strelci so občinski praznik ob- šine Novo mesto proslavili s tek- movanjem za prehodni pokal mestne občine. Letošnje tekmo- vanje je organiziral lanskeletni zmagovalec strelske družine »Pionir«. Udeležba na tekmovanju je bila zadovoljiva. Tekmovanje se je odvijalo v streljanju z zračno puško in je lahko posamezni tek- movalec dosegel 200 možnih kro- gov.

- Tehnični rezultati:**
1. SGP Pionir (Kos 179, Kopolca 187, Košir 187) skupno 503 kroge;
 2. Vinko Paderšič II. (Rems 165, Djurašević 127, Pieničar 123) skupno 415;
 3. Bršljan (Fink 151, Avbar 128, Strahar 123) skupno 406 krogov;
 4. Gonin II. (Rudman 146, Pung- grčar 114, Fifer 108) skupno 368 krogov;
 5. Vinko Paderšič I. (Ban 145, Hočevar 106, Hrovat 97) skupno 348 krogov;
 6. Golina vas (Cujnik 134, Čebeli- lič 129, Jakovec 74) skupno 318 kro- gov.
- Najboljši rezultat tega tekmo- vanja je dosegel tekmovalec strel- ske ekipe »Pionir« I. invalid Mar- jan Kos, ki je dosegel odličan rezultat s 179 krogi, poleg tega pa omenimo še Kopolca, Remsa, Finka, Koširja in Rudmana.

Slavko Dokl



Prestavljali so hribe in jih znova gradili tam, kjer je to bilo potrebno. Jurij je sledil jurisu, na grafikonu pa so rasli kubiki, tisoče, desetstisoče kubikov. Tu je mlada generacija naših narodov znova potrdila, da prav v ničemer ne zaostaja za borbenostjo Skojeveev in za požrtvovalnim pletom ter ljubeznijo do domovine, ki jo je tako plemenito izpričal v osvobodilni vojni naš mladi rod.

Lovske novice

29. novembra letos bo okrajna lovska zveza Novo mesto prvič razvila svoj prapor. Ta sloves- nost bo združena z vsakoletno lovsko brakado na Frati. Tu bo tudi slavnostna seja okrajne lov- ske zveze, komemoracija padlim borcem-partizanom, kurili pa bodo ob spomeniku tudi kres. Naša okrajna lovska zveza bo prva jugoslovanska lovska orga- nizacija, ki bo imela svoj pra- por.

psov. Namen teh ocenjevanj je, da bodo čimbolj izboljšali pasme lovskih psov.

Letos je bilo odkritih na pod- ročju lovske družine Trebelno več divjih lovcov. Lovili so v zanke in s puškami. Povzročili so okoli 70.000 din škode na div- jadi. Divje lovcve je odkril logar Danijel Čop iz mokronoške lov- ske družine. Zasedloval jih je dve leti, da je zbral dovolj do- kazov o njihovem delovanju. S pomočjo Ljudske milice je bila nato organizirana hajka po va- si. Zaplenjenih je bilo 15 strel- nih orožij.

V nedeljo 26. oktobra je bila otvoritev lovske kočve v Brezovi rebri nad Frato. Koča ima 30 le- žišč, zgrajda pa jo je lovska družina Novo mesto. Stala je 800 tisoč dinarjev.

OKROGLE

OGENJ POD SNEGOM
Nedavno umrli slavni fran- coski igralec Šoša Guityr se je bil nazadnje poročil v svojem osemdesetem letu. Prijateljem je svoj malo čudni korak ta- kole pojasnil: »Kaj se čudite? Sneg na strehi ni dokaz, da notri, na ognjišču ne gori ogenj!«

NOVA MOČ V PODJETJU
»Tovariši in tovarišice, na- še podjetje je dobilo novega blagajnika. Mislim, da mi ni treba govoriti o njem, saj go- toro berete dnevno!«



»Veste, slučajno sva imela isto pol...«

Videli bomo dva velika filma



Prvi je film »Helena in mož« velikega režiserja Jeana Renoir- ja. Izraja pa slavni igralci Ingrid Bergman, Jean Marais in Mel Ferrer.

Ta film je v vseh evropskih deželah dosegel velik uspeh. Vse- bina filma je v bistvu glasbena fantazija o zadovoljni princezi He- leni, ki hoče pomagati vsem moškem do uspeha v življenju.

Režiserju se je posrečilo namestiti običajne vsebine ustvariti film, ki drži gledalca v stalni napetosti. Vnesel je vanj vrsto za- nímavih zapletov in veselih prizorov, vse pa pretkal s humorjem, tako da gledalec res osvežen in zadovoljen odhaja s predstave.

Obiskovalci novomeških kinopredstav bodo spet imeli prilož- nost videti nekaj dobrih filmov, ki bodo osvežili filmski repertoar. Tokrat je za to osvežitev poskrbel kino »Krika«. Iz sporeda njegovih filmskih predstav za november smo izbrali dva filma, s katerima bodo obiskovalci prav gotovo zadovoljni. Zato je gotovo primerno, da ju še vnaprej opozorimo na ta dva velika dela svetovne filmske umetnosti.



Drugi film, ki bo na sporedu v »Kriki« in ki naj vam ga pred- stavim, je stvaritev režiserja Roberta Bressona in nosi naslov: »NA SMET OBSOJENI JE POGEBNILE«. Glavno vlogo igra Fran- çois Leterrier.

Po svoji tematiki je film dokumentaren. Obravnava resnični pobež komandanta francoskega odporniškega gibanja Andreja De- vinyzja iz trdnjave Motucluc, kjer ga je bil gestapo zaprl in obsodil na smrt.

Film je zelo zanimiv. Vsa akcija je osredotočena v enem samem človeku, na njegova notranja doživljanja. Režiser je znal ta doživljanja predstaviti na filmskem platnu tako prepričljivo in do- meljivo, da gledalca pripravi, da skupaj sodeluje o pripravah za beg iz trdnjave.

Da bi bil film čim bliže resnici, je pri snemanju sodeloval tudi sam komandant odporniškega gibanja. Film je bil za režijo na- grajen 1937 na festivalu v Cannesu.

v grlu, usta je na široko odprl in strašno pogledal.

Vsi so zatulili in hrupno poskočili na noge: Rachel je vrgla stol pod noge poro- čniku Ottu, da je padel, kakor je bil dolg in širok, potem pa zbežala k oknu, ga od- prla, preden so mogli stegniti roke za njo, in se vrgla v noč in v dež, ki je še vedno lil.

V dveh minutah je bil Gospodična Cicifuj živ in mrtvev, Fritz in Otto sta izdrla orožje in hotela pobiti ženske, plažeče se po kolenih. Poveljnik je le z največjim na- porom preprečil klanje: vse štiri preplaše- ne ženske je dal zapreti v sobo in pred njo postaviti stražo dveh mož, potem pa je pri- pravil skupino vojakov za zasledovanje be- gunke, kakor da bi razporedil vojske za boj, kajti bil je prepričan, da jo bo ujel.

Petdeset njih so najprej obdelali z grož- njami, potem pa jih pognali v park. Dve sto drugih se je dalo na preiskovanje go- zda in vseh poslali v dolini.

Mizo so prvi pričeli pospraviti in je spre- menili v mrtvaški oder, štirje togi in na mah iztreženi častniki pa so ostali ob oknih in pozorno strelili v noč.

Izpod neba je še vedno lilo kakor iz skafa. Nenehno pljuskanje vode je polnilo tamo, šumela je voda, ki je padala na zemljo, in voda, ki je odtekala, voda, ki se je zbirala v žlebovih, in voda, ki je briz- gala iz njih.

Hipoma je počil strel in zatem nekeje zelo daleč drugi in v teku starih ur je bilo od časa do časa slišati od blizu in iz dalja- ve nove puke, hkrati pa v tujem jeziku ne- kame goltniške pozive na zbiranje.

V jutranjem svitu so se vrnili. V gonja- ški vnmni in v zmedeni nočnega sodelovanja šo vojaki sami ubili dva svoja tova- riša in ranili nadaljnje tri.

Rachele pa niso dobili.

Začeli so strahovati prebivalce in jim premetavati stanovanja, vso pokrajino so preobrnili, premlatili in vznemirili. Bila je podoba, da Zidovka niti najmanjšega sledu ni zapustila za seboj.

Ko je general zvedel za zadevo, jo je zaukazal potlačiti, da ne bi bila v slab pri- mer vojski, poveljniku je naložil disciplin- sko kazeno, ta pa je naprej kaznoval svoje podrejene. General je dejal: »Vojak se ne bojuje zato, da bi božal vlačuge in se za- bavjal z njimi.«

Graf Farlsberg je bil ves iz sebe, sklenil je, da se bo maščeval nad domaćini.

ljali spredaj in zadaj z nabitimi puškami, zapustilo graščino Uville in se napotilo proti pokopališču, se je zvon prvič oglašil, vendar je mrliču zvonil tako veselo, ka- kor da bi ga pobozala prijateljska roka.

Oglašil se je zvečer znova in naslednje- ga dne spet in tako vse naslednje dni, oglašal se je burno in po mili volji. Včasih je zvonil celo sredi noči, sam od sebe, dvakrat trikrat nežno brenknil, kakor da bi ga prevzela nenavadna radost ali bi se prebudil iz neznanega vzroka. Domačini so prekleli tedaj, da ga je nekaj začaralo, in nihče razen župnika in cerkovnika si ni upal približati se zvoniku.

V njegovi višini je namreč žvela uboga deklica, preplašena in samotna, ki sta je ta dva človeka na skrivaj hranila.

Tam je ostala vse od odhoda nemških čet. Takrat si je nekega večera župnik iz- posodil od peka vozilo in svojo ujetnico osebno odpeljal do Rouena. Pred mestnimi vrati jo je duhovnik objel, ona pa je sko- čila z voza in jadrno odhitela do javne hiše, kjer je njena gospodarica že mislila, da je mrtva.

Nekaj časa zatem je prišel domoljub, ki ni imel predsodkov in ki jo je najprej vzljubil zavoljo njenega junaškega dejanja, potem pa zaradi nje same; poročil jo je in napravil iz nje gospo, ki je veljala prav toliko kot mnoge druge.

Gospodična Cicifuj

»Kar pogovoriva se o tem, lepotečka! Kaj misliš, ali bi mi bili zdaj tu, če bi bilo kaj poguma v njih?»

Razvnel se je: »Njihovi gospodarji smo! Francija je naša!»

Sunkoma je zapustila njegova kolena in padla nazaj na svoj stol. Vzdignil se je, iz- tegnil roko s kozarcem do sredine mize in ponovl:

»Vse je naše, Francija in njeni gozdovi in njena polja in njene hiše!»

Ostnil so bili tako močno vinjeni, da se iz njih utrvalo »ojško navdušenje, pra- vi zamos surovežev; zagrabil so za kozarce, zavpili: »Živio Prusija!« in jih izpil na dušek.

Dekleta niso ugovarjala, morala so mol- cati, kajti prevzel jih je strah. Celo Rachel je umolknila, bila je brez moči, da bi mo- gla odgovoriti.

Tedaj je markiz postavil na glavo žid- nje svoj stekleni kelh, ki si ga je iznova napolnil s šampanjcem, in vzklil: »Naše so tudi francoske ženske!»

Poskočila je tako hitro, da se je kristal- ni kozarec prevrnil in kakor pri krstu izlil rumeno vino na njene črne lase, potem pa

padel na tla in se razbil. Z drhtečimi ustni- cami je kljubovala pogledu častnika, ki se je še vedno režal, divja jeza ji je tako davila glas, da je zajecjala:

»To ni res, to ni res! Zato vedite, da francoskih žensk ne boste imeli!»

Sedel je, da bi se mogel po mili volji prepustiti smehu, in iskal pariški naglas svojim besedam:

»Ti si pa topra, sares topri! Kaj pa po- tem iščeš tuki, punčka, kaj?»

Obstala je vkopana in za nekaj hipov je umolknila, ker v svoji zmedenosti ni takoj razumela, ko pa je domela, kar ji je rekel, mu je užaljeno silovito vrgla v obraz:

»Jaz? Vedi, da nisem ženska, temveč vlačuga, in da so le vlačuge primerne za Pruse!»

Oklofutal jo je na vso moč, še preden je končala; ko pa je v drugo vzdignil svojo roko, razdivjan od besa, je pograbil na mizi desertni nožič s srebrnim rezilom in mu ga tako naglo, da prvi mah ni bil nič videti, zasidila naravnost v vrat, prav v jamico, ki se pod njo začlanjajo prsi.

Besedo, ki jo je izrekel, mu je prerežalo